СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

РІК XLV. Ч. 265. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 13-го листопаду 1937. VOL. XLV. No. 265. Jersey City, N. J., Saturday, November 13, 1937.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СВЯТКУЮТЬ ДЕНЬ ЗАМИРЕННЯ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт в асисті секретарів, почесної сторожі та багато тисяч народу зложив на цвинтарі Арлінгтон на могилі Незнаного Вояка вінок в 19-ту річницю замирення в світовій війні. В той день, себто 11 листопаду, відправлено по всіх містах Америки богослуження, получені з парадами. В 32 стейтах той день є національним святом.

Чільні громадяни виголошують промови.

Пять чільних громадян пятьох країв, Америки, Італії, Англії, Китаю і Швайцарії, виголосили через радіо промови на тему нинішнього світового політичного положення та на тему вдержання миру. В імені Америки говорив президент Колюмбійського університету, Ботлер. Він сказав, що Америка повинна в гаграничній політиці поступати так, як це сказав Рузвелт у своїй останній промові в Шікаго, де він назвав глупотою цілковито ізолюватися від світових подій. В імені Англії говорив лорд Лотіян, який сказав, що самими словними ухвалами проти війни ми миру не збережемо. Треба створити міжнародну і наддержавну систему, яка силою зберігалаб мир. Він хвалив ідею Ліги Націй. Також хвалила ідею Ліги Націй італійка Маргарета Сарфаті і швайцарець Рапард. Представник Китаю, амбасадор Ку, дорікав світовим потугам за те, що не вдержали Японії від нападу на Китай.

АМЕРИКА ДЕРЖИТЬСЯ ЗДАЛЕКА ВІД БРАЗИЛІЙСЬКИХ СПРАВ.

ВАШИНГТОН.—Хоч президент і секретар Кордел Гол пильно слідкують за розвоєм подій у Бразилії, в якій недавно впроваджено тоталітарний устрій, то проте вони рішили не втручатись у внутрішні справи Бразилії. Для Америки демократичний устрій був би більше приємливий, але коли вже Бразилія завела собі фашистівський устрій, то Америка всетаки буде старатися з ним удержувати дружні відносини.

ЗМІНИ В ПОДАТКУВАННІ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Ґарісон, голова фінансової комісії в федеральнім сенаті, вислав до секретаря фінансових справ, Моргентава, телеграму, в якій домагається зменшення податків ріжних бизнесових підприємств, щоб дати змогу бизнесовим підприємствам розвинути бизнес.

ҐЕН. ПЕРШИНҐ ВЕРНУВСЯ ДО ДОМУ.

НЮ ЙОРК. — По піврічнім побуті в Европі ґен. Першинґ, бувший головний комендант американських військ у часі світової війни, вернувся до дому. Репортерам він сказав, що хоч в Европі справи представляються на перший погляд дуже погано, то всетаки він не вірить, щоб в Европі вибухла війна. Бодай не в скорому часі.

ОБОРОНЯЄ ПРОТИКОМУНІСТИЧНИЙ ФРОНТ.

НЮ ЙОРК. — Хоч в Америці фашизм не має симпатиків, то проте італійський професор Бруно Розелі обороняв відважно на зібранні в Тавн Гол політику Італії, Німеччини і Японії, головно їх останній протикомуністичний пакт. Він сказав, що демократичні краї, які в себе вдома багато говорять про свободу, рівність, пацифізм, відмовляють тих річей іншим державам, головно трьом названим, тому, що вони вбогі, не мають сирівців, ні належних територій. Та тепер ці упосліджені нації зєдналися і демократичні краї мусітимуть числитися з їх голосом.

КРИТИКУЄ ПОЛІТИКУ „ЗМЕНШЕННЯ ПРОДУКЦІЇ".

ОЛБАНІ. — На конференції представниць Жіночих Клюбів виголосив промову д-р Ґлен Френк і гостро скритикував політику уряду, яка прямує до зменшення продукції. Він сказав, що „коли боги сміялися колинебудь з глупоти людської раси, то найголосніше вони сміялися тоді, коли побачили страх людського роду з причини зародження великих жнив". Добробут ніколи не може настати з обмеження продукції, говорив він, тільки із збільшення продукції і зменшення цін.

СІНКЛЕР ЛУЇС ЗМІНИВ СВОЮ ДУМКУ.

НЮ ЙОРК. — Відомий американський письменник Сінклер Луїс, котрий пару літ тому написав був книжку, в якій говорив, що до фашизму не може ніколи прийти в Америці, тепер заявив, що він помилявся, бо до фашизму йде в Америці скорими кроками. Причина цього, говорив він, є те, що внаслідок добробуту американці розмякшилися і не мають охоти до дальшої боротьби.

ЛИСТОПАД

МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто післав їх до боротьби, -- Українська Нація. Є обовязком цілої Нації відповідно інвалідів забезпечити. Тому даймо поміч окалічілим жовнірам Українського Війська!

Жертви шліть на таку адресу:

„OBYEDNANYE"

P. O. Box 122. Hudson Terminal, New York, N. Y.

ВЛОМ ДО „РІДНОЇ ШКОЛИ" В КОЛОМИЇ.

Незнані люди вломилися вночі до будинку 7-клясової народ. школи РШ ім. Ів. Франка в Коломиї. Вони знищили чимало приладів у фізичному кабінеті й деякі з них забрали. Не спинилися навіть перед дитячими ощадностями та закрабили дрібну квоту 8 зл. 75 гр. з каси дитячої кооперативи „Мурашка". Вломників не викрили. Такі вломи й крадіжі в Коломиї в останніх часах жахливо зросли.

ЧИННО ЗНЕВАЖИЛИ ЖИДІВ, ПАСАЖИРІВ ПОЇЗДУ.

До особового поїзду на лінії Львів—Борислав впали недавно аж 25 молодців і зачали чинно зневажати жидів, які їхали згаданим поїздом. Напасники торгали жидів за бороди, ображали їх словно й т. п. Висіли ці напасники в Басівці, коли мав надійти кондуктор. У Глинній Наварії хтось кинув до переділу, що в ньому їхали жиди, камінням й поцілив ним двох жидів зо Сколього.

ЦІКАВІ СПОСОБИ, ЯК БУДИТИ ЗО СНУ.

Вставати рано для неодного прикро, а часто навіть від цього вставання болить голова й слідні сумні наслідки фізіологічної природи. Одна агенція в Ґановері (Німеччина), що веде від довшого часу підприємство, якого завданням є будити клієнтів в означений ними порі, взяла під увагу прикрі наслідки нагального переривання сну й увела цікаву новість. Будять кожного, хто хоче, щоб його будити, ріжними способами. До клієнта промовляють приязними словами або ворожими, гостро або приказуючо. Часто будять сплячого мельодіями з ріжних інструментів (трубкою для твердо-сплячих, флетом для вразливих, скрипками для сентиментальних), часто вживають іще гостріших засобів, як, напр., громів, — усе залежно від волі клієнта. Ці новини подобаються загально.

ЖИД УВІЙШОВ У ЯРМУРЦІ НА СУДОВУ САЛЮ.

Підчас одної судової розправи в Новому Санчі на салю розправ увійшов жид у ярмурці. Суддя звернув увагу жидові, що перед судом треба зняти накриття з голови. Присявний на салі адвокат Маврикій Штайнмец кинув під адресою судді заввагу, що це насилля над сумлінням. За ці слова потягнули адвоката до судової відповідальности й засудили його на два тижні арешту, з завішенням виконання кари. Адвокат апелював. Окружний суд засудив його на гривну 10 зл. Внаслідок касації прокуратора справа опинилася в найвищому суді. Найвищий суд затвердив присуд окружного суду.

ЖАХЛИВЕ ВІДКРИТТЯ В ПОМЕШКАННІ.

Від кількох днів послугач, що приятав у мешканні емеритованого урядовця магістрату Юзефа Хлопецкого в Перемишлі, не міг дістатися до середини, бо двері мешкання були замкнені. Аж послугач заалярмував сусідів, які закликали шльосаря. Мешкання відчинили й застали в ньому мертве вже тіло Хлопецкого, завішене на віконній рамі. Устійнюють, що було причиною цього самогубства.

ПЕРЕХОВУВАВ ГРОШІ В БОЧЦІ В ПИВНИЦІ.

В поліційному комісаріяті у Львові явився Анджей Мруфка і зо сльозами в очах повідомив, що хтось вломився до його пивниці та вкрав йому бочку, де він переховував свою готівку 2,100 зл., здобуту ощадністю. Мруфка гадав, що бочка кращий сховок від щадничої каси.

10 ОСІБ ОТРУЇЛИСЯ ГРИБАМИ.

В Кастано-Прімо, коло Медіолану (в Італії), 10 осіб з двох посвоячених родин по зїдженні грибів тяжко затруїлися. Хоч дали їм скоро лікарську поміч, 7 осіб померли, а три борються зо смертю.

ОБМАНЦІ В ОФІЦИРСЬКИХ ОДНОСТРОЯХ.

У Тернополі приарештували двох обманців, що виступали в офіцирських одностроях. Виявилося, що один з них, літ 26, називається Ари Ґутґляс і живе в Жирардові, а другий — Ф. Войтіх Павловскі. Оба мали по дві сфальшовані офіцирські виказки. Ще від липня м. р. оба обманці купували на короткоречецеві векслі біжутерію й футра, а опісля їх відпродували. Притім вони послугувалися ріжними фікційними назвищами. Обманів допустилися вони в 13 містах. Знайшли в них футро, набуте в Пінську, і автоматичний револьвер, набутий у Вильні. Обох відвезли до розпорядимости окружної прокуратури в Тернополі.

В МАҐІСТРАТІ, АБО В СКЛЕПІ.

Маґістратський поліцай у Городку, Л. Качмарський (українець), дав свого 14-літнього сина Евстахія на склепову практику до Роздільні „Ц. С." у Городку. Це однак не подобалося городецькому віцебурмістрові Янові Кудлі (а фаху кравець), який сповняє обовязки бурмістра по резиґнації з цього становища нотаря Зембя з причини відомих грошевих зловживань урядовців (тому два роки) у цьому маґістраті. Недавно прикликав він до себе Качмарського і заявив йому: „Або паньскі син в українськім склепе, альбо пан в маґістраце". Цей рад не рад, мусів відібрати сина з практики, боячися за втрату місця.

ЗА МЕЖУ.

В Малехові коло Львова прийшло до суперечки на тлі спору за межу між 26-літнім Вол. Вороняком і 26-літнім його сусідом Вл. Волошином. Підчас суперечки Вороняк кинувся на Волошина й завдав йому удар у плечі, а чотири удари ножем у серце. Волошин згинув на місці. Вбивника арештували.

ЛИСТОПАДОВА СТАТТЯ -- СКОНФІСКОВАНА

ЛЬВІВ. — Ціла перша сторінка часопису „Новий Час" з 1. листопаду б. р. — біла. Замісць неї є три написи „сконфісковано". Польська цензура поконфіскувала навіть ілюстрації. Можна догадуватися, що не дозволила помістити фотографії д-ра Евгена Петрушевича, президента Західньо-Української Народньої Республики, бо біля фотографії д-ра Костя Левицького, першого премієра З.У.Н.Р., є велике порожнє місце з написом „сконфісковано".

ВІЗВАНО ПОШАНУВАТИ ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД У ЦЕРКВАХ.

ЛЬВІВ. — Пралат о. Л. Куницький подав до відома, що церква св. Юра не буде всилі помістити всіх людей, що схочуть бути на богослуженні з нагоди свята Першого Листопаду. Тому просить парохів інших львівських церков, щоб у той самий час відправили такі самі богослуження у своїх церквах.

КАРА ЗА ПІСНЮ ПРО ДАНИЛИШИНА І БІЛАСА.

ЛЬВІВ. — Та сама лава суддів присяглих, що недавно засудила Михайла Хомяка за участь у Листопадових Днях, узнала винуватим М. Іващишина з Мальчич, повіт Городок, „злочинну апотеозу Біласа і Данилишина, бойовиків з О.У.Н." На основі зізнань польського графольоґа суд приняв за правдиве, що пісня про Біласа і Данилишина, яку відібрала польська вчителька в школі від 12-літнього хлопця Івана Сокола, походила з руки підсудного джено на 2 і пів року вязниці. М. Іващишина. На підставі цього підсудного засу-

ЛИСТОПАДОВИЙ „ДЗВІНОЧОК" У 52,000 ПРИМІРНИКАХ.

ЛЬВІВ. — Журнальчик „Дзвіночок", що виходить уже семий рік і видаваний для дітвори видавництвом „Українська Преса", вийшов як „листопадове число" у накладі 52 тисяч примірників. З цього приводу пише „Новий Час": „... в 52,000 молоденьких серцях видзвонюватиме „Дзвіночок" пісні про незабуті змагання наших героїв, в 52 тисячах української дітвори палатиме душа на згадку про наші славні давно й недавно минулі дні".

ЗМУШУЮТЬ СВЯТКУВАТИ ПОЛЬСЬКУ САМОСТІЙНІСТЬ.

ЛЬВІВ. — Отсе перший раз польська влада наказала всім святкувати день 11. листопаду як державне свято самостійности Польщі. Всі підприємства мають бути в той день зачинені.

ЧОГО И КОГО ЛЯКАЮТЬСЯ?

КИЇВ. — Совєтська преса лютує, що до виданих творів Лесі Українки, як і до збірки народніх пісень, подавано „шкідницькі націоналістичні передмови", та що знайшлися навіть такі, що радили видати „Чорну Раду" Куліша і твори такого націоналіста, як Б. Грінченко.

ЛИСЕНКО В РАДІО.

ЛЬВІВ. — В неділю, 31. жовтня, львівське радіо передавало спів оперового співака Михайла Голинського. Він співав арії з опери Лисенка „Тарас Бульба". Піяністка Галя Левицька відіграла рапсодію Лисенка, якої крім композитора ще досі ніхто не грав. Радіовий концерт був улаштований в память 25-ліття смерти Миколи Лисенка.

СВЯЩЕНИК ПРО ЖЕРТВУ КРОВИ.

БРАТИСЛАВА (Чехословаччина). — Дня 27-го жовтня 1907 року мадярська поліція вбила і ранила кількадесять словаків, що станули в обороні о. Андрія Глінки, суспендованого епископом за політичну діяльність. У память цеї події відбулося цього року велике торжество. З нагоди цього о. Андрій Глінка, відомий провідник словацького народу, написав у щоденнику „Словак", що жертва крови, яку пролив словацький нарід, не пішла намарне. Вона була товчком до завзятішої боротьби за визволення і звернула на словацьку справу увагу цілої Европи.

НОВА КНИГА З ПРАІСТОРІЇ УКРАЇНИ.

ПОДЕБРАДИ (Чехословаччина. — Український Технічно-Господарський Інститут у Подебрадах видав працю професора Вільного Українського Університету, Вадима Щербаківського, під заголовком „Формація Українського Народу". Є це нарис праісторії України. Автор подає про те, як розвивалося життя у ріжних геольогічних періодах на сучасній географічній території України, які раси і племена в прастарих часах її заселяли і як відбувалося формування українського народу в добі його праісторії. Праця написана в приступній для пересічного читача формі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВАЖНИЙ ГРОМАДЯНСКИЙ ОБОВЯЗОК

У вівторок, 16-го листопаду, листоноші доручать до кожного мешкання блянкети, які люди, що зовсім не мають заняття або мають тільки частинне заняття, мають виповнити й виповнені вислати до 20-го листопаду до почтового уряду, котрий віддасть їх федеральному урядові для виконання в Америці першого перепису безробітних.

Не зважаючи на те, що цей перепис був заряджений конґресом Злучених Держав, він є добровільний, себто уряд не буде нікого змушувати взяти участь у цій праці: як безробітний не схоче записатися, за це його ніхто не буде карати. Як це кажуть, закон не має карної санкції. Перепис спирається на добру волю тих, що мають записатися.

Цей перепис ріжниться від інших переписів іще й тим, що уряд тільки приготовляє переписні блянкети, поширює їх по хатах, а само виповнення й вислання на почту переписних карток оставляє тим, що записуються. Урядовці не будуть виповняти карток, себто не будуть робити головної переписної роботи. Зробити її мають самі „переписувані". Звісно, до виповнення карток треба деякої інтеліґенції, тому на такий перепис може пуститися тільки уряд краю, котрого населення досягнуло цього рівня інтеліґенції. Американський конґрес і уряд думають, що американське населення ці вимоги сповняє.

Не зважаючи на те, що перепис не є примусовий, кожний, хто не має заняття або має тільки частинне заняття, повинен узяти участь у переписі. Хоча цей перепис є добровільний, він має величезне значіння для суспільности. Його велика вага в тому, що він признає безробіття не за хвилеву, тимчасову проблему, за якусь небувалу кепську пригоду, як повінь або гураґан, але за постійну проблему новочасного суспільного й господарського устрою. Коли в Америці починалося безробіття (в 1929-тім році), то його всі вважали за хвилеву, переходову катастрофу. Його й не називали безробіттям, але депресією, себто пониженням руху, звісно, хвилевим. Нині, по 8 літах, суспільність приходить до переконання, що з ріжних причин безробіття стало постійним явищем американського життя. Через те й заради на нього шукати треба не хвилевої, і не часової, але постійної. А щоб її шукати, треба передівсім знати факти: хто не має заняття й скільки є безробітних?

Зрештою, як довго суспільність признавала безробіття за переходове лихо, так довго вона не вважала себе за нього відповідальною. Заради шукати повинна собі кожна приватна людина. Коли безробіття признається за постійну проблему, то лишати завдання шукати заради на нього приватній людині є небезпечно для всеї суспільности. Уся суспільність повинна цим занятися. Тоді вся суспільність повинна себе признати відповідальною за вдержання тих, що через суспільний чи господарський устрій не можуть собі заробити на життя.

Признання цього обовязку суспільністю Америки вважають найбільшою революційною переміною в цій суспільності за останні роки й удержати цей новий настрій поможуть безробітні совісною участю в переписі.

ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ІТАЛІЙЦІВ

Трудноці української пропаґанди залежать у значній мірі від того факту, що чужинцям, за винятком дуже небагатьох одиниць, що проживали довший час серед українського населення, цілком неможливо доступитись до скарбів української культури. Навіть маючи найбільше й найщиріше бажання вивчити українську мову, вони не мають ніякої можливости задовольнити ці свої симпатичні бажання, бо в нас досі нема для чужинців ані граматик, ані словників. Тимчасом наші вороги не жалують сил на те, щоб на кожному кроці зменшити перед чужинцями наші культурні придбання, заперечити цілу нашу літературу і звести нашу прегарну й багату мову на рівень мови „мужицької", чи примітивної, що нею, мовляв, не можна висловити ніжних відрухів душі чи високих полетів думки. Колиж який чужинець знаходить у себе якимсь чудом заблукану українську книжку, видану по европейському, то відразу висувається додаткова теорія двох мов: до мови „мужицької", тої ніби справжньої, додається ще мову „Грушевського", мову „галичанську", мову „німецьких інтриґантів", що її ніхто в Україні не може зрозуміти, крім хіба кліки отих „німецьких аґентів" та „галичанських вилупнів". Тому, наприклад, коли в італійській Великій Енциклопедії вийшов минулого місяця том на літеру „У", де було дещо написано й про українську мову (написано, з нашого погляду, досить слабко), то до редакції тої Енциклопедії посипалися з російських еміґрантських кол як з мішка, ріжні листи з протестами, що, мовляв, ніякої такої української мови нема й що навіть сором писати про неї в такому гарному виданні, як Італійська Енциклопедія. Що й казати, наші вороги не тільки самі не сплять, але й іншим не дають!

Це факт, що **тільки німецькою мовою** видруковано вже багато років тому граматику української мови Ст. Смаль-Стоцького. Ось тому для всіх тих, що їм неміцька мова неприступна, не було ніякої можливости пізнати дійсні прикмети української мови. А це досить відемно відбивалося на нашому національному престіжі за кордоном.

Тепер бодай для тих, що знають італійську мову, цю прогалину заповнено. Вже вийшла з друку і є в продажі моя теоретично - практична **граматика української мови мовою італійською.** З огляду на те, що це таки перша граматика одною з мов латинських народів, уважаю потрібним подати про неї ширшому українському громадянству кілька інформацій.

Видано її — **коштом Королівського Східнього Інституту в Неаполі** — із зверхнього боку дуже гарно. Має вона формат великої вісімки і нараховує несповна 300 сторінок.

Ділиться вона на три частини: 1) передмова, 2) основна частина, складена з 29 лекцій, і 3) додаток, у якому вміщено розділи про українську фонетику, про наголос, про чужі слова в українській мові і про вживання відмінків.

В передмові автор пояснює, що складаючи цю граматику, він знайшовся перед необхідністю подати не тільки можливо повний виклад граматичних правил, але, з огляду на відсутність якогонебудь українсько - італійського словника, також багатий словарний матеріял, що дозволив би підійти бодай у деякій мірі до читання текстів. З огляду на трудноці українських наголосів, треба було наголошувати кожне українське слово, вживане як у граматичному викладі, так і в прикладених українських текстах. Щодо вибору самих текстів, то автор кермувався з одного боку бажанням подати уривки з кращих наших поетів і письменників, а з другого боку намагався задовольнити цілком зрозумілий інтерес до народу й країни, що витворила українську мову, подаючи в стислій формі інформації про українську національну культуру.

Всього в граматиці подано 48 українських текстів для читання. Між ними знаходимо пять віршів Шевченка („Заповіт", „Мені однаково", „Гомоніла Україна", „Сонце заходить" і „Не нарікаю я на Бога"), два вірші Франка („Поворож мені, циганко" і великий уривок з „Мойсея"); два вірші Олеся („В небі жайворонки вються" і „Яка краса відродження країни"), два вірші Чупринки („Льон" і „Перемоґа"), два вірші Рильського („Суворих слів" і „Тиша"), два вірші Маланюка („Уривок з „Посланія" і „Страшніш за радість дня"), по одному вірші Вороного („До моря"), Лесі Українки („І все таки до тебе думка лине"), Б. Лепкого („Памяті Грицька Чупринки"). О. Влизька („Кровиб"), Фальківського („Та підуж я за місто"), Ю. Липи („Всупереч Азії жаху"), Тичини („Дума про трьох вітрів") і Клена („Молитва" з „Проклятих Років").

В тексті прозою варто відмітити три уривки з „Історії українського письменства" С. Єфремова („Траґічна доля українського народу", „Українська пісня" і „Літературна анексія"), уривок з Д. Донцова „Українізаційна політика совєтського уряду", поетичні уривки з Коцюбинського та П. Мирного з описами української природи та авторські компіляції про „Територію і людність України", „Підземні скарби в Україні", „Ростини й тварини в Україні", „Поверхня та підсоння України", „Головні етапи революції в Україні", „Берестейський мир", „Мистецтво в Україні", „Сільське господарство в Україні", „Український театр", „Українська музика".

Частину компіляційного матеріялу автор знайшов по совєтських граматиках (але його прийшлося трохи відповідно поправити) та в Українській Загальній Енциклопедії, Книзі Знання.

Загалом, поклавши в підстави своєї граматики ортоґрафічну систему, ухвалену Українською Академією Наук 31. березня 1929 року, автор послугувався у великій мірі совєтськими граматиками Гладкого, Грунського, Іваниці, Ізюмова, Кагановича й інших. Серед західньо - українських авторів йому у великій пригоді стала граматика Сімовича й особливо праці невтомного дослідника української мови проф. І. Огієнка. В частині, присвяченій „Характеристиці української мови в її історичному розвитку", автор ішов за останніми здобутками на цьому полі акад. С. Смаль-Стоцького.

Книжку видрукувано в тисячі примірників, і частина їх піде на виміну з тими науковими установами, що вимінюються своїми виданнями з Королівським Східнім Інститутом, частинаж поступає в продаж по ціні 35 лір*) за примірник. Замовлення треба слати на адресу Інституту. (R. Instituto Orientale di **Napoli,** 30 Piazza S. Giovanni Maggiore).

Евген Онацький, Рим.

*) За теперішнім курсом 35 лір=$1.85.

З НОВИХ ВИДАНЬ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

Цінна книжка про революцію.

Галина Журба, авторка нагородженої в 1933 р. повісти п. з. „Зорі світ заповідають", аж у цьому році випустила в світ другу частину згаданої повісти, що носить назву **„Революція йде".**

Ця грубезна повість (біля 500 стор.) є відрадним явищем у нашій літературі. Жюрі цьогорічних літературних нагород (ТОП і ЖУ і ім. Стефаника) зпевністю візьме Галину Журбу під увагу за її таку дбайливу й талановито написану працю. Книжку видало В-во „Батьківщина" у Львові.

Сензаційні повісті в моді.

Віддавна відчувалося в нас брак справжньої сензаційної повісти. Були спроби, але їх автори скривалися під псевдонімі й це настроювало читаючу публику з резервою ставитися до всяких „Кімнат з одним входом", тощо.

Нині відомі автори опрацьовують сензаційні теми.

Недавно І. Зубенко написав сензаційну повість „Квітка на багні", а за ним Федір Дудко випустив у „Ділі" книжку п. з. **„Дівчата очайдушних днів".**

Книжка Ф. Дудка задля сензаційної закраски знайшла читачів.

Запримічується, що український читач так і прагне на переміну трохи сензації, чого в нас досі бракувало.

Чорна Індія „Молодої Музи".

Ось такий заголовок має книжка новель, що появилася в „Ділі" як безплатний місячний додаток за листопад.

В цьому томі є поміщені новелі молодомузців, що до війни відгравали велику ролю на літературному полі, й досі остались вони носіями блискучого слова.

Стрічаємо тут новелі Б. Лепкого, П. Карманського, М. Яцкова, В. Пачовського, Ст. Чарнецького й інших.

Текст попереджує довга передмова М. Рудницького, що познайомлює читача з „Молодою Музою".

Книжка про Лемківщину.

У видавничій спілці „Діла" вийшла книжка нарисів дебютанта М. Романищина п. з. **„В ґранатових горах".**

Книжка понад пересічний дебютантський рівень не виходить.

В нас поза Коцюбинським („Тіні забутих предків"), Черемшиною, Стефаником не скоро хто зуміє дати епопею села, не скоро потрапить зобразити душу нашого села, як це робили згадані мистці.

Збірне видання творів Хвильового.

Твори нашого найталановитшого письменника повоєнних часів, Миколи Хвильового, досі знані були вцілості в Україні під Совєтами, де він закінчив життя самогубством.

В Західній Україні лише чулося про його сильну повість **„Вальдшнепи"** та його чарівну, романтичну новелю **„Я"**, тощо.

Тепер вийшов уже у Львові повний збір творів Хвильового з передмовою Б. Романенчука та з вінієтою С. Гординського.

Хто тільки любить красу слова, хто звеличує справжнє мистецтво, той без застереження набуде собі цю книжку, як зразок правдивої літератури.

Нова повість „Української Бібліотеки".

Цим разом вийшла повість дебютанта Р. Д. Савчака (псевдонім) п. з. **„На розпутті".**

В цій книжці описане життя української інтеліґентної родини з її журбами і турботами.

З повісти повіває песимізмом. Це покищо дебютантська спроба.

Кожний дебютант звичайно плаче і скиглить. Стоїмо на тому, що до викликування сліз повинна служити цибуля, а не літературний твір. Позитиву давайте!

Альманах „Нового Часу".

Вже появився голосно реклямований альманах „Нового Часу" з календарем на 1938 р.

З цікавіших праць знаходимо тут статті пера таких авторів, як д-р В. Щурат, д-р Ф. Колесса, д-р Ю. Липа, д-р В. Пачовський, ред. М. Голубець, д-р Г. Стецюк, д-р Е. Ю. Пеленський і інші.

Календар зредаґував Мих. Струтинський, а вінієту намалював Е. Козак.

Нові журнали й часописи.

Редактор Ю. Шкрумеляк, що свого часу покинув концерн Тиктора, в якому редаґував „Народню Справу", „Дзвіночок" і „Золотий Колос", почав у спілці з О. Боднаровичем видавати інформаційний часопис п. з. **„Як на долоні".**

У Львові почав виходити новий літературний журнал **„Напередодні".** У першому числі є поміщені річи Е. Маланюка, В. Підмогильного, І. Наріжної, Отаманця, Б. Кравцева та дуже несимпатична стаття М. Андрусяка, що в ній він нападає на Н. Т. Ш. (Наукове Товариство ім. Шевченка) а зокрема на наших одиноких ще вчених у З. У., як д-р проф. В. Сімович, проф. Студинський і інші.

Думаємо, що до довголітньої наукової праці згаданих учених, будь-що-будь, мусимо мати респект, хочби і як ми їх особисто не любили.

Василь Ткачук.

П. Пальмен.

ШАТИНКА

Молодий вломник, що був заскочений приходом господаря дому, мовчав. Відрухово вложив голову металевого вужа до валізки, примкнув віко, убрав преспокійно раґлян, взяв зо стола малу скриньочку й намірився з усіми своїми причандалами винестися з місця безкорисної праці.

Була крайна наївність думати, що Британ дозволить йому спокійно відійти. Бо й справді він миттю схопив молодця за обшивку і крикнув: „Ви збожеволіли?"

Малий рижий вусик вломника був штучний. Виявилося притому, що це не був взагалі чоловік, але жінка. Близька знайома — Лі Бенет, симпатична шатинка.

Мимовільно сягнула до вусів і, відірвавши їх, кинула об землю.

Детектив зареготався:

— Заскочив вас мій передчасний прихід. Правда? Ви були певні, що я пересиджу в театрі до кінця. Знайтеж, що такій особі, як я, скоро змерзиться оглядати якісь там дурощі. А тепер, коли я вас оце схопив на гарячому, мушу сказати, що ви повинні направду бути горді, що такий рафінований детектив, як я, зловився на ваше сильце. Я справді вважав вас за доньку короля нафти Роджера Бенета. Очевидно, не мав оправданих підстав втаємничувати вас, що моя каса порожна. Лі Бенет мене обманула — та на щастя злодійка, якою є ви, попала мені в руки.

Молода дівчина переступила з ноги на ногу.

— Дуже мені прикро, що ви мене, даму з ліпшої родини, схопили на вчинку, що йде в розріз з добрими обичаями...

Детектив іронічно усміхнувся.

— Прикро! Вірю вам, бідне, невинне ви ягнятко. „Прикро", говорите про справи, які вас дуже легко можуть запровадити за ґрати.

Малі дівочі уста скривилися до плачу.

— Але вам боятися нічого, — продовжував Британ, — такого янгола не передам поліції задля якоїсь дурнички. Та вимагаю від вас заплати за шкоду.

Показав рукою на крісло і сам рівночасно сів напроти фальшисої Лі Бенет.

— Пропоную вам одну річ. Ходіть до мене на службу, як помічник. Ваша рутина в таких справах, — показав притому знехотя на касу, — ваші самопевні виступи в ролі Лі Бенет, це все таке вирафіноване та основно продумане, що справді треба жаліти, чому зо своїми здібностями марнуетеся при таких нечесних витівках. Хочу вас мати своєю помічницею. Користайте з нагоди, мабуть чи не останньої і станьте корисним членом суспільности.

Молода дама дивилася серіозно на кінець свого мешта.

— Ваша пропозиція, пане Британе, приходить занадто нагло. Чи не моглиб ви мені дати кілька днів до надуми?

— До надуми? — Детектив підскочив і схвильовано заходив по кімнаті. — Хіба не здаете собі справи, що я можу закликати першого з краю поліцая, а потім доведеться вам довше роздумувати, ніж кілька днів.

Пристанувши перед нею, погладив бороду та знов озвався по батьківськи:

— Ні, моя голубко. Нема для вас іншого виходу, коли вже я вас раз зловив на гарячому вчинку...

І приступив до каси.

— Направду, робота чиста, хоч куди. Всежтаки, будучи на вашому місці, я не зачинав би вертіти зараз при замку. Гляньте! Це вас трохи затримало при роботі. Якраз у цьому місці сталева стіна є куди відпорніша.

Лі приступила до нього, заслухала в повчальні слова. Ніби ненароком встромила руку до відчиненої каси.

— Ах, а це що? — скрикнула раптом. — Пружиновий ключ? Онде, направо в задньому куті...

Британ миттю відірвав її від каси, жбурнув нею на середину кімнати й сягнув рукою туди, куди показала Лі.

— Цікаво, хтоб це...

Дальше не договорив. В миг ока руки його були присилені до стану. Обернувся мигом. Дівчина використала кілька хвилин неуваги, витягнула з кишені плаща аркан, закинула Британові через голову на рамена. Цей ремінний аркан мав ту властивість, що сильно затягався і, заки оголомшений чоловік отямився, вона закинула йому другу петлю на ноги, а тоді звязаного качала, немов мішок бараболі по долівці.

— В імені права арештую вас. Ральфе Сексе, — заявила твердо молода дама. — Вдруге оце опинились ви в моїх руках.

— До сто чортів! — заскреготав зубами звязаний.

— Називаюся Іванна Ляґард, — продовжувала вже лагідніше — і є на службі поліційного комісаріяту. Я перша жінка, занята в цьому фаху. Чуюся незвичайно щаслива, що повелося мені дістати в руки широко знаного вломника Ральфа Секса, що його вже кілька літ бизвислідно шукають всі европейські поліційні уряди.

— Хтось мене мусів видати, — гаркнув скажено звязаний вломник.

— Авжеж, добродію Ральфе, так воно справді й є! — засміялася мала Іванна. — Ваші співтовариші, що ви їх ошукували при поділі краденого майна, вам оце відплатилися. Неменше теж пімстилась на вас і ваша безлична роля чесного детектива.

Ральф з безсилої люти гриз під собою долівку.

— А тепер черга на мене покликати поліцію, — дразнилась Іванна Ляґард. Врешті-решт забрала валізки і пустилася до відходу.

У дверях раптом обернулася, немов би щось собі пригадала.

— А всеж таки моя праця не пішла на марне. Це, що було у вашій касі, мала я у своїй касетці уже тоді, як ви ввійшли. — На доказ відчинила валізки і дозволила Ральфові заглянути в середину. Брилянти, жемчуги, банкноти та інші дорогоцінності. — Один з ваших бувших співробітників, що одинокий тільки про те знав, зрадив нам тайний сховок у вашій касі, яку можна відчинити тільки спеціяльним пружиновим ключем. Ви були занадто певні себе, Ральфе Сексе, і це на вас пімстилося. Майтеся в гаразді! За яку хвилину прийде по вас поліція.

Обернулася й відійшла.

Ральф Секс чекав неповорушно одну, дві, пять хвилин. Чекав годину, поліції не було. Щойно тепер стало йому ясно, що тій вирафінованій злодійці втретє повірив. Аж над ранком удалось йому визволитися якось із пут.

За два дні по цій неприємній приключці сидів він за столиком у ресторані в Марсилії й попивав чорку за чаркою полинівки, заприсягаючи смерть шатинці Лі Бенет, чи пак Іванні Ляґард, що була проворніша від нього.

Пер. **Ер-ю.** (Кінець).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

В ПОГОНІ ЗА СКОРІСТЮ.

Д-р Милер МекКлинток. говорив на зборах, котрі відбулися в готелі Волдорф-Асторія, в Ню Йорку, у справі безпечества на вулицях Америки. Він казав, що американський вуличний рух наближається до критичної стадії: незадовго на вулицях буде стільки авт, що прийде до затамування вуличного руху.

Бесідник не говорив про справи, на яких він не розуміється, бо д-р МекКлинток є директором бюра для розсліду вуличного руху при Гарвардськім університеті.

Чому саме на вулиці так багато авт? Бо багато людей хочуть їхати скоро і авто вважають за добрий засіб до цього. І воно ним булоб, якби на вулиці не було авт так багато. А так, то вийшло таке, як з тою бритвою, що її вигострили до такої тонкости, що не могла волосся втяти.

СЛАВА МОСКОВСЬКІЙ НАУЦІ.

Телеграфують до „Ню Йорк Таймсу", що дочка американського амбасадора в Москві, панна Емлен Дейвис, записалася на студії права в московськім правничім інституті при московськім університеті.

Слава московській науковій інституції? Слава російському праву? Нічого подібного: панна Дейвис записалася на права в московськім університеті не на те, щоб навчитися права, але на те, щоб у цей спосіб навчитися по московськи.

Отже на здогад буряків, щоб капусти дали.

ЖЕРТВИ НАУКИ.

„Пять студентів Колюмбійського університету вийшли через ушкодження" — говорить заголовок довжезної новинки в одній нюйорській газеті.

Подумаєте певно, що це студенти так сильно вчилися, що аж підірвали свої сили до того ступня, що далі вчитися не можуть.

Ні, ви не вгадали: це пять студентів цеї „наукової" інституції грали так сильно в копанку, що аж собі підірвали ноги й не можуть грати в інших грах цього сезону.

„ВЕЛИКИЙ ЗЛОЧИН У РОСІЇ.

Під таким заголовком доносить московський кореспондент „Манчестер Гардієна" про нагінку совєтських газет на Владіміра Бенешевіча, одного з визначних московських знавців церковного права, за те, що Академія Наук у Мінхені видала працю Бенешевіча під заголовком „Синагога Івана Схолястика".

З того, що наукова інституція в Німеччині видала працю совєтського підданого, совєтські газети роблять висновок, що автор є розсадником темноти й клерикалізму.

Бенешевіч каже, що він видав книжку в Мінхені просто тому, що в Росії такими справами не цікавляться, а „Гардієн" пише про нагінку як доказ вузкоглядности фанатиків.

ЩО ДАЛІ?

У місті Мінхен у Німеччині відкрито антисемітську виставку, що називається „Вічний жид".

Виставка добре названа, бо, як видно з заяв її аранжерів, ця виставка має доказати, що все лихо в світі завжди походить від жидів. Юліюс Штрайхер, націстичний антисемітський провідник, у своїй промові на відкритті вистави приписував жидам усякі злочини, а закінчив промову тим, що приписав жидам придумання демократичного правління.

Отже тепер вяжеться з жидами демократію, як давніше вязалося з ними християнство, соціялізм, комунізм. На що черга по демократії?

ПОЛІТИКА КАЛІЧИТЬ ВИХОВАННЯ.

Під таким заголовком пише „Манчестер Гардієн" про далекосяглі зміни в навчанню в совєтській Росії.

„Допущення до університету", пише „Гардієн", „залежить очевидно не лише від рекомендації нижчої школи, але й від рекомендації молодих комуністів".

Значить, лише студент, що признається до комуністичної партії, може дістати в Росії вищу освіту. Подібно в фашистівських краях стараються обмежувати освіту до тих, що признаються до фашизму, а в Польщі й Румунії стараються пускати до вищих шкіл лише поляків, зглядно румунів.

Звісно, чому таку рекомендацію вважає „Гардієн" за каліцтво виховання: рекомендація організації молодих комуністів значить, що він вірний комуніст, а до школи треба не вірного комуніста, але людини, що вміє добре думати й має охоту чогось учитися.

ПРОТЕКЦІЙНА СИСТЕМА.

Доносить далі московський кореспондент „Гардієна", що студенти університетів дістають на студії піддержку від держави.

Величина стипендії залежить від того, які зобовязання щодо служби для держави приймає на себе студент. Це виглядає дуже гарно.

Та не сама тут краса: каже „Гардієн", що висота стипендії в значній мірі залежить передівсім ві „впливів, які студент має поза своїми плечима".

Отже „ославлена"в царських часах система протекції.

НАЦІОНАЛІЗМ ПРОТИ КОМУНІЗМУ?

Каже „Гардієн", що в навчанні ріжних предметів по вищих школах у совєтській Росії зайшли останніми часами значні зміни. Найбільша зміна, видно, зайшла в навчанні історії:

„Історія все ще опанована марксівським поглядом, але подій і особистостей уже більше не вважають за байдужні. До російської історії підходять у дусі Сталінської політики патріотизму й націоналізму".

Це дещо до думання тим, що балакають просто, що націоналізм і патріотизм можна лучити лише з фашизмом.

МОСКВА — ТЕАТРАЛЬНА МЕККА.

„Колись Москва була театральною Меккою світу" — каже „Гардієн". Тому, що Мекка — це місто в Арабії, в котрім родився Магомед, основник магомеданської віри, і як таке воно є цілю паломництв всіх магомедан, сказати, що Москва була театральною Меккою, значить, що до Москви старалися дістатись усі, що цікавилися театром.

Так було донедавна, коли Росія жила багатою театральною традицією царських часів та багатими „пособіями" совєтського уряду. Але „від 1928 року почалась упадок театру", пише „Гардієн". „Політичний натиск постійно зростав. Пропаґандні песи, слабі артистично, а часто зовсім злі, довели театр до загального застою. Потім прийшов Сталінський удар проти модернізму. Одного дня він відвідав оперу, щоби почути Шостаковичеву „Катрину Ізмайлову", що йшла там уже довго. Дальші вистави заборонено, а уряд почав загальну кампанію проти модерної музики взагалі. Жадано московської національної музики, традиційних мелодій, національного елементу в театрі й штуці. Від музики пішов похід на архітектуру (будівництво), від архітектури на малярство й різьбу".

Коли трохи пізніше в Німеччині Гітлер починав подібний похід проти модерного малярства й різьбарства, він називав їх здеґенерованими, себто виродженими. Але чи може, жити театр, малярство, різьбарство й усяка інша штука під таким натиском: здоровим життям, потрібним до розвою?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК НЕ ТРЕБА СВЯТКУВАТИ ЛИСТОПАДОВИХ СВЯТ.

У „Свободі" вже нераз писалося про те, як треба святкувати наші національні свята, щоби була з них користь, себто, щоб вони піднімали наш запал для справи оборони Рідного Краю і загрівали нас до дальших жертв.

Писалося про святочний настрій, який повинен бути на таких святах, на порядок, який повинен бути вдержаний, і т. п. Як теж писалося про те, щоб з тих свят не робити якихось політичних збіговищ, на яких являються ріжні кандидати на ріжні уряди, які не мають найменшого поняття про такі свята, як от наше Листопадове Свято, і які своїм поведенням, цілковитим незнанням української справи і своїми передвиборчими промовами цілковито не підходять до характеру того свята.

Та все те писання це так, неначе кидання горохом об стіну, коли мова про певну громаду, яку по імені не називаю, бо приходить мені на думку, що можливо є ще й інші подібні громади.

Отже минулого року було в згаданій громаді гарне Листопадове Свято, яке потерпіло на повазі тільки тому, що підчас свята впроваджено жидів, поляків та італійців, як кандидатів на ріжні міські уряди, через що повстала метушня і концерт перервано. Тоді то біля стрілецької могили, що була на сцені, появилися ті ріжні кандидати і почали виголошувати свої аґітаційні промови. Ця перерва і ті промови відбилися дуже погано на повазі свята. Та — сталося! Буде наука набудуче. Так можна було думати. Та показалося, що ми нічого не навчилися. Цього року на Листопадовім Святі знов повторилось те саме. Була знову добра програма. І була гарна святочна промова. Але було й те, що багатьох обурило до крайности, і то як молодь так і старших: що підчас свята наліплювано на стінах портрети ріжних кандидатів, а як при кінці свята зявилися ті кандидати на салі, то спрятано зараз стрілецьку могилу і на тім місці, де щойно святковано геройські подвиги нації в її боротьбі за наші ідеали, поплили аґітаційні, звичайні політиканські промови.

Політика політикою. Всі ми за те, щоби брати участь у політичному житті. Але на все є свій час і місце. Тому не мішаймо таких свят, як Листопадові, з виборчою акцією.

Учасник одного Листопадового Свята.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. К., Філядельфія, Па. — Виходить, що Ви цілком не зрозуміли посла Дейвиса. Так, він заявляє всюди, що він є пацифіст. Але також додає, що його партія, себто Партія Праці, як і він, є за те, щоб Велика Британія мала найсильнішу фльоту. І тому він голосував за те, щоб призначити величезну суму на зброєння Анґлії. А коли питалися його, чи можна визволитись українському народові без збройної боротьби, то він висказав сумнів. А як запитались, як нам треба боротись, то він відповів виразно, що не інакше, як боролись ірляндці. І додав, що якби він був українцем, то не питав би чужинця, як треба боротися за своє визволення, а сам знав би, що треба робити. Чи треба, щоб ще яснішу давати відповідь?

Йонґставн, О. — До збірки на Лемківщину додати: Т. Бойко 50 ц., Д. Репеч 25 ц., а дрібними 53 ц.

ПОСМЕРТНА ОПОВІСТКА.

Дня 10-го листопаду помер в Оборні, Ню Йорк, у 54-тім році свого життя ЛЕСЬ ЗОБКІВ, член від. 283 У. Н. Союзу.

Покійний походив зо села Колоколина, повіт Рогатин, у Галичині. Оставив жінку й 6 синів і 3 доньки.

Покійний був піоніром заснування Товариства і відділу 283 У. Н. Союзу. Через ціле своє життя дбав щиро за Товариство і У. Н. Союз і був довголітнім секретарем Товариства „Запороська Січ", від. 283 У. Н. Союзу.

Похорон відбудеться 13-го листопаду, з дому жалоби до української греко-католицької церкви. В. Й. П.!

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

К. П., Джерзі Сіті, Н. Дж. — У нас така засада, що друкуємо дописи про бенкети тоді, коли на них памятали про Рідний Край, складаючи грошеві жертви на якісь народні потреби. Крім цього поміщуємо згадки за бенкети в честь таких людей, що положили для нашого народу великі заслуги. В тім останнім випадку треба подати, які це заслуги. У Вашім дописі про бенкет нема ні одного, ні другого. Тому не можемо його помістити.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З балю на Рідну Школу.

Заходом Товариства Громадянок, в. 41 СУА, відбувся в Філядельфії 17. жовтня ц. р. баль. Частину доходу, в сумі $11, Товариство ухвалило дати на Рідну Школу в рідним краю. До того доложила М. Г. $3 і В. Рутецька $1. Разом вислано на Рідну Школу $15.

Знаючи ціну освіти, а також знаючи, як на рідних землях переслідують рідну школу, ми повинні звідси нести їй усяку можливу поміч. Школи для народу конче потрібно. Бо держава без учених людей — як страва без соли. Наука, книжка, газета — це великий скарб. У ньому міститься будучність українського народу. Якби ми мали більше науки, свідомости, то ми малиб уже свою державу, так як інші вже мають. Також в особистім житті освіта грає велику ролю. Той, хто не знає письма, терпить з усіх сторін.

По війні наш нарід добре зрозумів вагу освіти. Із зменшенням неграмотности ми бачимо, що на західньо-українських землях появилося значно більше число українських часописів, які ще більше освідомлюють наш нарід. Наші люди тепер беруться до торговлі, закладають кооперативи, маслосоюзи. А цього всього навчила їх освіта.

Також тут в Америці ми повинні памятати на освіту наших дітей. Ми тут маємо свободу, а також матеріяльну спромогу дати нашим дітям добре українське виховання. Наші діти вчаться всього одну годину на тиждень української мови й інших українських предметів. Та багато є таких дітей, що навіть тої одної години на тиждень не мають, бо родичі не дбають про те. Ми, матері, повинні про це подбати, щоб наші діти бодай одну годину на тиждень цеї української науки таки дістали. Бо яка мама, такі діти; які діти, така держава. Від нас залежить будучність нашої держави.

М. Головата.

ЧИ ВИ ДУМАЄТЕ ПЕРЕПРОВАДЖУВАТИСЯ НА ІНШЕ МЕШКАННЯ?

Якщо думаєте змінити свою адресу, просимо повідомити нас наперед, коли почнете жити на новій адресі, щоб ви не втратили якого числа газети, котре може мати щось цікаве або важне для вас або вашої родини. Просимо не ждати до останньої хвилі. Просимо не переказувати нічого почтареві. Найкраще виповнити оцей бланкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати це в листі до адміністрації „Свободи".

Число відділу ....

Імя й назвище ....

Стара адреса ....

Нова адреса ....

Почта ....

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Бр. Св. О. Николая, від. 4., повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться у вівторок, 16-го листопаду, в годині 7:30 вечором, під ч. 264 Варен вул. Обовязком є всіх членів прийти на збори. Довгуючих членів напоминаємо, щоби вирівняли свої довги, бо будуть суспендовані. — Н. Пупчик, предс.; В. Черепака, кас.; В. Глива, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Укр. Тов. „Дністер", від. 310 У. Н. Союзу, відбудуться в суботу, дня 13. листопада 1037, в год. 8-мій вечором, під ч. 724 Леовард вул. Напоминається членів прийти й вирівняти свої залеглости, щоб не було нарікання, що буде суспендований. Просимо прийти і ще припровадити нових членів, як до Товариства, так і до Союза. Тепер добра нагода, як урядникам, так і членам, організувати членів, бо ніхто задармо не робить, а за те має надгороду. Вписуйте свої діти до У. Н. Союзу. Проситься, не забувати клич: „Свій до свого!" — За уряд: В. Тимко, предс.; С. Пелехатий, кас.; М. Більський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 14-го листопаду, в Клюбі Горожан, 847 Н. Френклин вул. Усі члени обовязково мають бути на тих зборах, бо є важні справи до вирішення. Початок точно в год. 1-шій пополудні. — Уряд.

АЙРОНДЕКВОЙТ, Н. Й. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 280 відбудуться в неділю, 14. листопаду, в 2-гій годині пополудні, в Українській Гали, на Норт Гудман. Проситься членів прибути на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Н. Головка, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Місячні збори Тов. Українська „Січ", від. 228 У. Н. Союзу, відбудуться в неділю, 14-го листопаду ц. р., в годині 3-тій пополудні, в У. Н. Домі. Обовязком кождого члена явитися точно на час, бо маємо важні справи до полагодження. — За Уряд: І. Пігуляк, голова; Г. Тущкевич, рек. секр.; І. Каменюк, фін. секр.; В. Осухівський, касієр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Звичайні місячні збори Бр. Сош. Св. Духа, від. 237 У. Н. Союзу, відбудуться у неділю, дня 14-го листопаду, точно в 2-гій год. пополудні, в У. Н. Домі. Вже довший час відповідних зборів не було, й томуназбиралося кілька справ до полагодження. Обовязком кождого члена конечно на ті збори явитися. — Уряд.

ЧЕСТЕР, ПА. — Місячні збори Товариства ім. Тараса Шевченка, від. 156 У. Н. Союзу відбудуться в неділю, 14-го листопаду 1937, точно 1:30 пополудні, в Русскім Народнім Домі, 620 Мортон вулиця, в Честері. Просимо, щоб всі члени відділу були присутні доконче, бо буде дуже важна справа до вирішення. Котрий член не прибуде на ці збори, то щоб потім не жалував, що справа пішла не в його користь. — За уряд: Я. Ташик, предс.; П. Закорчемний, касієр; В. Новак, секр.

ФРАНКФОРД, ПА. — Місячні збори Товариства ім. Дм. Вітовського, від. 268, відбудуться в неділю, 14-го листопаду, точно в годині 3-тій пополудні, в У. Н. Домі, ч. 2171 Вакелікс вул. Обовязком всіх членів є бути на тих зборах, бо маємо важні справи до вирішення. Напоминаємо довгуючих членів, щоби вирівняли свої довги. Просимо привести на збори своїх знайомих і вписати їх в члени У. Н. Союзу. Вписуйте своїх дітей, бо тепер маєте добру нагоду. — М. Шанайд, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Звичайні місячні збори Товариства „Любов", від. 45 У. Н. Союзу, відбудуться в неділю, 14-го листопаду, в годині 2-гій пополудні, в домі тов. Укр. Ам. Горожан, 847 Н. Френклін вул. Проситься членів зійтися на збори точно, бо є важні справи до рішення. Пригадується членам, котрі залягають з вкладкою, щоб старались її вирівняти, бо у цім місяці буде замкнення книг і прийде контроля. Не гарно буде контролі дивитись на це і перечитувати довги. Хто має які справи до полагодження, може прибути скорше, бо урядники будуть урядувати вже від полудня. — Василь Стриковський, предс.; Антін Гарасим, кас.; Теодор Малик, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Товариства ім. Дм. Вітовського, від. 375, відбудуться в неділю, 14. листопада, в год. 12:30 пополудні. Просимо членів прибути точно на час і вирівняти свої залеглости. — Я. Лежняк, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Товариства ім. Дмитра Вітовського, відділ 14, відбудеться в третій понеділок по першім, себто 15-го листопаду, на Січовій салі. 229 Спрінгфілд Евню, Нюарк, Н. Дж., точно в 8-мій годині вечором. — Пнтрашик, секр.

Старий тратить одно з найбільших людських прав: уже не підлягає оцінці рівних собі.—Гете.

Кожна людина повинна бути Христофором Колюмбом — себе самого.— Еміль Фаґе.